بررسی انواع شرک و ماهیت و مصادیق شرک خفی

اول خدا، دوم شما!!!

■ بهروز محمدی‌نیا

شرک نهان(خفی)، از اقسام شرک است که باید از آن اجتناب کرد. اینکه گفته شود: اول خدا بعد شما، از مصادیق شرک خفی است؛ مگر اینکه «شما» در طول به عنوان اسباب الهی دیده شود؛ نه در عرض و به شکل استقلالی. در زندگی عادی خیلی از مسلمانان گفتارها و رفتارهایی مشاهده می‌شود که از مصادیق شرک نهان و خفی است که باید از آن پرهیز کرد. نویسنده در این مطلب به برخی از مصادیق آن اشاره دارد.

***

انواع شرک

شرک، به معنای شریک قائل شدن برای خدا در فرمانروایی یا پروردگاری و ربوبیت است. (لسان‌العرب، ابن منظور، ج ۷، ص ۱۰۰، «شرک»)

حضرت امام باقر(ع) همین معنا از شرک را در تفسیر آیه «لم یلد و لم یولد» بیان کرده و می‌فرمایند: خداوند نزائیده تا برای او فرزندی باشد و از او ارث ببرد و از کسی هم زائیده نشده تا برای او پدری باشد که در ربوبیت و ملک و فرمانروایی با او شریک شود. (مجلسی، محمدباقر؛ بحارالانوار، تهران، انتشارات اسلامیه، ۱۳۶۴، ج ۳، ص ۲۲۵)

در آیات قرآنی به دو نوع اصلی شرک اشاره شده است: ۱. شرک نظری؛ ۲. شرک عملی.

شرک نظری، شرک معرفتی و در ارتباط با فکر و نظر و ذهن است. کسانی که خداوند را به درستی نشناخته و از ذات و صفات الهی به‌خوبی آگاه نیستند.

شرک نظری بر سه گونه است: ۱. شرک ذاتی؛ ۲. شرک صفاتی؛ ۳. شرک در ربوبیت.

شرک ذاتی: شرک در ذات، شریک قرار دادن برای خداست که دو معنا برای آن گفته شده است: الف) یکی آنکه انسان ذات خداوند را مرکب بداند و برای او قائل به جسمانیت باشد؛ چنانکه گروهی از مسلمانان که به «مجسمه» مشهورند چنین اعتقادی دارند؛ ب) معنای دیگر اینکه کسی معتقد به چند خدای مستقل باشد. (مائده، آیه ۷۳)

شرک در صفات خداوند:شرک در صفات ذاتی خداوند به این معناست که فرد معتقد باشد صفات الهی با ذات خداوند مغایرت دارد و دارای وجودی مستقل است. بر این اساس کسی که مانند اشاعره معتقد باشد که صفت خالقیت چیزی است و ذات خداوند چیز دیگری، مشرک محسوب می‌شود.

شرک در ربوبیت: اینکه معتقد باشیم برای هریک از پدیده‌های طبیعی مانند باد، باران، رویش گیاهان و مانند آنها، پروردگارهای متعددی وجود دارد که مستقل هستند. در حقیقت هر ربی از ارباب و خدایان دارای ربوبیت و تدبیر استقلالی هستند. این نوع شرک در میان اقوام و ملل مختلف رواج بسیای داشته است و بیشتر انسان‌ها گرفتار این نوع شرک بوده‌اند.

شرک عملی، شرک در مقام عمل و عبادت است. شرک عملی بر دو گونه است: ۱. شرک جلی؛ ۲. شرک خفی.

شرک جلی: اولین و بالاترین مرتبه شرک عملی که سبب خروج از اسلام می‌شود، شرک در عبادت و استمداد از غیر خداست که شرک جلی نامیده می‌شود.

شرک خفی: این شرک مرتبه بعدی از مراتب شرک عملی است که خود نیز دارای اقسام گوناگونی است. این اقسام عبارتند از:

۱- شرک در خالقیت: به معنای اعتقاد به وجود دو یا چند خالق مستقل به‌گونه‌ای که هیچ یک از آنان تحت سیطره و اراده دیگری نباشد که یکی از عمده‌ترین نمونه‌های آن اعتقاد به دو خالق شر و خیر است. عده‌ای می‌گویند: چون عالم دارای خوبی‌ها و بدی‌ها است، پس دارای دو آفریننده است. یکی یزدان که خالق خوبی‌ها و دیگری اهریمن که خالق بدی‌ها است.

۲- شرک در اطاعت: یعنی اطاعت از شیطان در چیزی که رضای خداوند در آن نیست. پس گاهی انسان اطاعت خداوند می‌کند و گاهی هم در اطاعت، شیطان را شریک خداوند قرار می‌دهد.

۳- شرک در عبادت: شرک در عبادت به معنای پرستش و خضوع و خشوع در مقابل غیر خداست که به ریا می‌انجامد. آنچه بیش از همه در قرآن مطرح و نقد شده همین شرک در عبادت است؛ زیرا اکثر مردم گرفتار این نوع از شرک بوده و هستند (جوادی آملی توحید در قرآن، قم، اسراء، ۱۳۸۳، چاپ اول، ۵۷۱)

البته برخی‌ها دسته‌بندی‌ها و نام‌گذاری‌های دیگری نیز داشته‌اند که آنچه بیان شد شامل آنها می‌شود؛ به عنوان نمونه راغب اصفهانی شرک انسان در دین را دو گونه دانسته و فرموده است: شرک بزرگ یا اثبات شریک برای خدا و شرک کوچک که ریا، نفاق و در نظر گرفتن غیر خدا با او در امور است. (مفردات الفاظ قرآن کریم، راغب اصفهانی، ص ۴۵۲، «شرک»؛ و نیز نگاه کنید: فرهنگ معارف اسلامی، ج ۲، ص ۱۰۵۴)

*** بر اساس آیات و روایات، در برخی از انسان‌های مؤمن، نوعی شرک خفی وجود دارد که اگر چه این شرک خفی عین گمراهی نیست، اما نهایت و نتیجه آن چیزی جز گمراهی نخواهد بود. شرک خفی همان توسل انسان به غیر خداست که به انحاء مختلف در میان مسلمانان و مؤمنان رواج دارد.**

شرک خفی، توسل به غیر خدا

بر اساس آیات و روایات در برخی از انسان‌های مؤمن، نوعی شرک خفی وجود دارد که اگر چه این شرک خفی عین گمراهی نیست، اما نهایت و نتیجه آن چیزی جز گمراهی نخواهد بود. شرک خفی همان توسل انسان به غیر خداست که به انحاء مختلف در میان مسلمانان و مؤمنان رواج دارد.

قرآن تصریح می‌کند اکثریت مردم به شکلی به نوعی از انواع شرک گرفتار هستند. خداوند می‌فرماید: و ما یومن اکثر هم بالله الا و هم مشرکون! بیشتر مردم به خداوند ایمان ندارند مگر آنکه آنان مشرک هستند. (یوسف، آیه ۱۰۶)

پس بسیاری از مردم گرفتار شرک خفی و نهان و شرک افعالی و عملی هستند؛ چنانکه امام صادق(ع) نیز می‌فرماید: هر گاه شخصی بگوید اگر فلانی نبود هلاک می‌شدم یا بر سر من چنین و چنان می‌آمد، چنین شخصی گرفتار شرک است. (تفسیر نورالثقلین، ج ۲، ص ۴۷۶، ح ۲۳۵)

طولی بودن اسباب و مسئله شرک خفی

باید توجه داشت که دنیا دارالاسباب است. در مجمع‌البحرین طریحی این حدیث آمده است: ابی الله ان یجری الامور الا باسبابها فجعل لکل شیء سببا و لکل سبب شرحا و جعل لکل شرح علما و جعل لکل علم بابا ناطقا؛ خداوند امتناع و ابا دارد که امور جز به اسباب آن جریان یابد، پس خداوند برای هر چیز سببی و برای هر سبب حکمتی و برای هر حکمتی علم و دانشی و برای هر دانشی دروازه گویایی قرار داده است.

اما مشکل این است که برخی‌ها این اسباب را مستقل یا در عرض خداوند قرار می‌دهند، پس آن کسی که اسباب را در عرض خداوند قرار داده، او را شریک خداوند دانسته است و اما کسی که او را در طول قرار می‌دهد و استقلالی برای آنها قایل است، او نیز برای خداوند شریک قرار داده است و تنها کسی که اسباب را در طول قرار می‌دهد و آن را به عنوان ابزار الهی می‌داند از شرک رسته است.

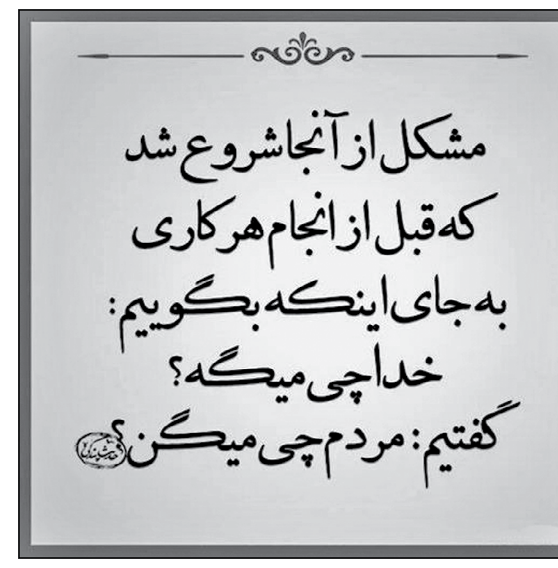

پس وقتی گفته می‌شود: اول خدا بعد دکتر یا فلان شخص، در اینجا این دوم می‌تواند شرک باشد؛ چرا که خداوند خود می‌فرماید که «هو الاول و الاخر؛ او اول و آخر است». (حدید، آیه ۳)

از آیات بسیاری از جمله آیه ۷ سوره زمر به دست می‌آید که بسیاری از مردم حتی مسلمانان و مومنان، دچار این گونه شرک هستند یا می‌شوند. خداوند می‌فرماید: واذا مس الانسان ضر دعا ربه منیبا الیه ثم اذا خوله نعمه منه نسی ما کان یدعو الیه من قبل و جعل‌لله اندادا لیضل عن سبیله؛ و چون به انسان آسیبی رسد، پروردگارش را - درحالی که به سوی او بازگشت کننده است- می‌خواند سپس چون به او از جانب خود نعمتی عطا کند، آن مصیبتی را که در رفع آن پیشتر به درگاه او دعا می‌کرد، فراموش می‌نماید و برای خدا همتایانی قرار می‌دهد تا خود و دیگران را از راه او گمراه گرداند.

پس شخص گمان می‌کند که این پزشک بوده که او را شفا داده است؛ درحالی که شافی تنها خداوند است و کاری که پزشک کرده درمان و شفا نبوده است، بلکه تنها سبب و ابزار درمان الهی بوده است؛ چنانکه تخته پاره‌ای در دریا موجب نجات شخص نیست بلکه اراده و مشیت الهی است که او را از غرق شدن نجات داده است.

اگر از انسانی که حاجتش را خداوند برآورده کرده است بپرسیم که چه شد مشکلت حل شد؟ خواهد گفت: فلان طور شد، یا فلانی کمک کرد، یا باد آمد و یا هر چیز دیگری. این همان کفر و شرک خفی است؛ چرا که همه این عوامل سربازان و اسباب و وسایل الهی هستند. بنابراین نمی‌توان از آن وسیله سپاسگزاری کرد، بلکه باید از خداوند تشکر کرد؛ تشکر از اسباب در بسیاری از موارد به شرک خفی و نهان باز می‌گردد که شخص هر چند که آن را شرک و گمراهی عنوان نمی‌کند اما پایان این نوع تفکر و شرک، گمراهی است.

*** بسیاری از مردم گرفتار شرک خفی و شرک افعالی و عملی هستند؛ چنانکه امام صادق(ع) نیز می‌فرماید: هر گاه شخصی بگوید اگر فلانی نبود هلاک می‌شدم یا بر سر من چنین و چنان می‌آمد، چنین شخصی گرفتار شرک است.**

امام صادق (ع) در تبیین این حقیقت که چگونه اکثر مؤمنان، مشرکند؟ فرمود: هو قول الرجل: لولا فلان لهلکت و لولا فلان لما أصبت کذا و کذا و لولا فلان لضاع عیالی؛ ألاتری أنه قد جعل‌لله شریکا فی ملکه یرزقه و یدفع عنه؟ قلت: فنقول: لولا أن الله من علی بفلان لهلکت، قال: نعم لا بأس بهذا و نحوه؛ سخن مردی که می‌گوید: اگر فلانی نبود هلاک می‌شدم و اگر فلانی نبود چنان و چنان بر سرم می‌آمد و اگر فلانی نبود خانواده‌ام از دست رفته بود، از مصادیق شرک است؛ آیا نمی‌بینی او در فرمانروایی و ملک خداوندی شریک قرار داده که او را روزی می‌دهد و یا از اول بلایی را دفع می‌کند؟ راوی می‌گوید: به امام (ع) عرض کردم: پس می‌گوییم: اگر خدا به سبب فلانی بر من منت نگذاشته بود هلاک شده بودم. امام(ع) فرمود: بله این خوب است و به اینگونه سخن گفتن و مانند آن اشکالی نیست. (بحارالانوار، ج ۵، ص ۱۴۸)

خداوند به مؤمنان هشدار می‌دهد که پس از آنکه از مرتبه اسلام به ایمان رسیدند (حجرات، آیه ۱۴) باید در مراتب ایمانی نیز رشد یافته و بر ایمان خویش بیفزایند تا از شرک و انواع و اقسام نهان آن رهایی یابند و به توحید افعالی برسند که بالاترین توحید است. به سخن دیگر به توحید محض رسیدن نیازمند ایمان آوری در مراتب بسیاری است. از همین رو فرمان می‌دهد: یا أیهاالذین امنوا امنوا بالله و رسوله؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، به خدا و رسولش ایمان بیاورید. (نساء، آیه ۳۶)

شرک خفی بسیار نهان و آهسته و آرام است. لذا انسان مومن باید مواظب و مراقب باشد که گرفتار این‌گونه شرک نشود. پیامبر اکرم (ص) درباره شرک نهان می‌فرمایند: نیة الشرک فی امتی اخفی من دبیب النمله السوداء علی الصخره الصماء فی‌اللیله‌الظلماء، شرک، پنهان‌تر است از صدای پای مورچگان کوچک بر روی سنگ صاف در شب ظلمانی و کمترین درجه شرک این است که ظلم (ظالمی) را دوست و عدل (عادلی) را دشمن بدارد. (المیزان، ج ۳، ذیل آیه ۱۳ سوره آل عمران نقل از الدر المنثور، ج ۲، ص ۷۱)

حضرت پیامبر (ص) بر امت از شرک خفی می‌هراسید، چنانکه فرمود: ان اخوف ما اخاف علیکم الشرک الاصغر. قالوا: و ما الشرک الاصغر یا رسول‌الله؟ قال: الریا، یقول الله تعالی یوم القیامه اذا جاء الناس باعمالهم اذهبو الی الذین کنتم ترائون فی الدنیا، فانظروا هل تجدون عندهم من جزاء؟!؛ خطرناک‌ترین چیزی که از آن بر شما می‌ترسم، شرک اصغر است. اصحاب گفتند: شرک اصغر چیست ای رسول خدا؟ فرمود: ریاکاری، روز قیامت هنگامی که مردم با اعمال خود در پیشگاه خدا حاضر می‌شوند، پروردگار به آنها که در دنیا ریا کردند می‌فرماید: به سراغ کسانی که به خاطر آنها ریا کردید بروید، ببینید پاداشی نزد آنان می‌یابید»؟ (بحارالانوار، ج ۷۲، ص ۳۰۳)

مروری بروقف‌های جالب خرد وکلان

وقف؛ زندگی تا ابد...

«وقف» سنّت حسنه ای است که از دیر باز به اشکال گوناگون در تاریخ ایران وجود داشته است و دین مبین اسلام نیز آن را در مسیری روشن، منطقی و هدفدار، مترقی و دقیق مورد استفاده قرار داده و بر آن مهر تائید زده است.

آیاتی که در قرآن کریم به انفاق احسان و عمل صالح و ایثار و... اشاره کرده می تواند مشوق وقف باشد و از سویی در قرآن در آیات بسیاری با کنز مال، تکاثر، تفاخر، استکبار، سرقت، طغیان، کسب حرام، حب مال، خودبینی و... مبارزه شده که به شکلی می تواند به مقام و جایگاه وقف در قرآن که به نوعی در مقابل این صفات رذیله قرار دارد و به معنی از خود گذشتن و ایثار منافع شخصی است، اشاره داشته باشد.

پس از ظهور اسلام در ایران و گرایش ایرانیان به این دین، وقف هم گسترش یافت. امروز کمتر شهر و یا روستایی وجود دارد که در آن وقف و موقوفات نباشد و هر چه دین و معنویت حضور بیشتری در این مناطق داشته، انگیزه و گستره موضوعات و مصارف وقف هم، تنوع بیشتری پیدا کرده است. وقف در راستای نیک اندیشی و گذشت افراد خیراندیش ایجاد می شود که حاصلش باقی شدن فانی است. مال فانی انسان با وقف جاودان می شود و نام فانی انسان نیزباوقف در تاریخ ثبت می شود ودر واقع انسان که در گذر زمان وپس از مرگ فراموش می شود، با وقف نام ویادش ابدی وزنده می ماند.

در این جاده خیر خواهی و خیراندیشی گاه نیات جالب و گاه موقوفات شگفت انگیزی به چشم می خورد که نشان می دهد انسان‌های خیر برای نیکوکاری و خیر خواهی حدومرز نمی شناسند و از تمام توان خویش برای باز کردن گره‌ها بهره می برند.

مطابق آمارهای سازمان اوقاف، واقفین ایرانی با ۵۰ ۷ نوع نیت، متنوع ترین وقف‌ها را در دنیا به خود اختصاص داده‌اند.

شاید مرور جالب‌ترین و عجیب‌ترین وقف‌ها که در ایران ثبت شده است هم به اندازه خود این وقف‌ها جالب باشد.

بخش عمده نیاتی که واقفان دوراندیش و نیکوکار در طول تاریخ وقف در نظر گرفته‌اند به رفاه عمومی، فقرزدایی و عدالت اجتماعی مربوط می شود. اگر ما نگاهی هر چند گذرا به تاریخ وقف و مضمون وقف نامه‌ها بیندازیم به خوبی در می‌یابیم که واقفان خیر و دوراندیش تمام زوایا و جوانب نیازها را در نظر گرفته‌اند.

در گزارش زیر که از خبرگزاری‌های ایسنا، مهر وسایت سازمان اوقاف تهیه شده وقف‌های جالب و یا نیات شگفت‌انگیز واقفان خیر و نیک اندیش کشورمان را که نشان از خیر خواهی مردم نوعدوست دارد بازخوانی کنیم. مرور این وقفها بازگوکننده این نکته است که وقف تنهامنحصر به ثروتمندان وصاحبان املاک و درآمدهای بالانیست و هر انسان نوعدوستی با کمترین بضاعت ومایملک ودر آمدودارائی خویش هم می تواند واقف باشد ونام خود را جاودانه سازد.زیرا وقف گستره فراوانی دارد. البته آنچه در این گزارش آمده تنهامشتی از خروار است و هزاران نمونه از این نوع وقفهای جالب و تحسین برانگیزدر مراکزوادارات اوقاف موجود می‌باشد.

*** ۵ هزار متر مربع باغ گردو وقف تحقق شعار سال ۹۳**

محمد ایرانشاهی واقف لرستانی، در اولین روز از سال ۹۳ به تبعیت از پیام نوروزی مقام معظم رهبری، ۵ هزار متر مربع از باغ گردوی خود را با نیت ترویج فرهنگ و اقتصاد اسلامی وقف کرد.

*** وقف ۲۰۰ جلد کتاب نفیس همزمان با برگزاری طرح آرامش بهاری**

در حاشیه اجرای طرح نوروزی آرامش بهاری، بانویی نیک اندیش که خواست نامش ذکر نشود، ۲۰۰ جلد از کتب نفیس خود را وقف کرد. این بانوی گلدشتی کتب خود را که جزو کتب ارزشمند بود، به منظور استفاده آحاد مردم به حوزه علمیه حضرت ولی عصر(عج) اهدا کرد که ارزش ریالی این کتاب، بالغ بر ۲۰میلیون ریال تخمین زده شد.

*** باغ ۲۵۰ متری، وقف تامین جهیزیه دختران بی‌بضاعت**

خدیجه شریعتی، واقف خیراندیش خوانساری باغ خود را با مساحت ۲۵۰مترمربع همزمان با اجرای طرح نوروزی آرامش بهاری و در سال ۹۳ با نیت تامین جهیزیه دختران بی‌بضاعت وقف کرد. ارزش ریالی این موقوفه بالغ بر ۳۵۰ میلیون ریال برآورد شده است.

*** وقف عواید حساب بانکی برای توسعه انرژی هسته‌ای**

یک بانوی نیکوکار فرهنگی از شهرستان بروجرد، عواید حساب بانکی ۳۰۰میلیون ریالی خود را جهت ترویج انرژی صلح آمیز هسته ای، وقف کرد.

*** وقف سه هزار سهم یک تعاونی با نیت کمک به کم توانان ذهنی**

علیرضا رحمانی نژاد، واقف نیک اندیش، سه هزار سهم از مجموع ۱۵۰ میلیون سهم موسسه تعاونی اعتباری میزان را با نیت تامین مخارج موسسه خیریه کم توانان ذهنی نشاط قاین و کودکان بی‌سرپرست این شهرستان وقف کرد. ارزش ریالی این وقف را حدود ۱۸ میلیون تومان عنوان شده است.

*** زمینی به مساحت ۱۹۰ متر مربع وقف احداث پارکینگ در اصفهان**

فرنگیس غلامرضایی، بانویی از اهالی روستای چاهملک، در روزهای آغازین سال ۹۳، قطعه زمینی به ارزش ۱۰۰ میلیون ریال را به مساحت ۱۹۰ مترمربع، در روستای چاهملک با نیت احداث پارکینگ مسجد صاحب‌الزمان(عج) وقف کرد.

*** یک حلقه چاه ،وقف آبیاری درختان امامزاده عبدالله کازرون**

*** وقف در جهت نیک اندیشی و گذشت افراد خیراندیش ایجاد می‌شود که حاصلش باقی شدن فانی است. مال فانی انسان با وقف جاودان می‌شود و نام فانی انسان نیزبا وقف در تاریخ ثبت می‌شود ودر واقع انسان که در گذر زمان و پس از مرگ فراموش می‌شود، با وقف نام ویادش ابدی وزنده می‌ماند.**

اهالی روستای بلیان شهرستان کازرون، یک حلقه چاه آب به ارزش تقریبی یک و نیم میلیارد ریال را وقف کردند. نیت این خیرین، آبیاری درختان آستان مقدس امام زاده عبدالله(ع) کازرون است که با حضور در اداره اوقاف، وقفنامه آن تنظیم شد.

*** یک شبانه روز آب و اراضی در سرایان، وقف مستمندان**

حسن احمدی، واقف نیک اندیش، یک شبانه روز آب و اراضی و اشجار از کلاته چشمه کریم واقع در روستای دره باز قاین را وقف بر افراد محروم و مستمند و بی‌بضاعت کرد. ارزش ریالی این موقوفه ۱۰ میلیون تومان عنوان شده که ۷۰۰ هزار تومان درآمد سالانه خواهد داشت.

*** وقف ۵۰ اصله درخت گردو در شهرستان کوهبنان**

حسن محمد حسنی ،خیر نیکوکار ۶۵ ساله کوهبنان در اقدامی خداپسندانه باغ خود را با نیت انجام مراسم روضه خوانی حضرت سید الشهداء(ع) در دهه اول محرم و همچنین مراسم سوگواری حضرت فاطمة الزهراء (س)وقف کرد.

وی ارزش ملک مذکور را ۵۰۰ میلیون ریال عنوان و خاطرنشان کرد: این باغ شامل ۵۰ اصله درخت گردوی ۲۵ ساله به همراه سهم آب قنات است.

*** وقف انجیرستان برای بیمارستان تخصصی سرطان**

حسن کاظمی موازی، واقف خیراندیش شهرستان استهبان استان فارس، یک قطعه انجیرستان به ارزش یک میلیارد ریال را با نیت مساعدت در امر احداث بیمارستان تخصصی سرطان و همچنین کلیه امور درمانی بیماران سرطانی مستمند و نیازمند که توان تامین و خرید دارو را ندارند، وقف کرد.

***وقف هزار سهم پتروشیمی برای مراسم حضرت زهرا(س)**

غلامحسین ابرازه، واقف نیک اندیش بجنوردی، سهام پتروشیمی خود را با نیت برگزاری مراسم حضرت زهرا(س) در این شهرستان وقف کرد.

***وقف سه درخت گردو در جغتای با نیت فعالیت‌های قرآنی و عزاداری امام حسین(ع)**

عیدمحمد زرقانی، واقف خیراندیش سه اصله درخت گردو به ارزش ۶۰ میلیون ریال با نیت توسعه فعالیت‌های قرآنی، عزاداری حضرت اباعبدالله‌الحسین(ع) در ماه محرم و صفر و امور عام‌المنفعه در روستای زرقان در شهرستان جغتای، استان خراسان رضوی وقف کرد.

*** وقف یک حلقه چاه در اسکو برای سیراب کردن حیوانات**

عباسعلی غفاری کردآباد، واقف خیراندیش شهرستان اسکو، یک حلقه چشمه و مجرای آن را با نیت سیراب کردن حیوانات در این شهرستان وقف کرد.

*** مشارکت ۲۵ نفر در وقف یک کتابخانه**

پرویز ابوی سانی با مشارکت ۲۵ نفر یک قطعه زمین به مساحت ۳۰۰ متر مربع و به ارزش یک و نیم میلیارد ریال را در روستای ابوی سان جغتای استان خراسان رضوی وقف کرد. این موقوفه با نیت احداث کتابخانه به ثبت رسیده است.

*** بهره مندی مستمندان از وقف هزار سهم کارخانه کویرتایر بیرجند**

ابوالقاسم معصوم زاده، واقف خیراندیش، یک هزار سهم از کارخانه کویرتایر را با نیت کمک به مستمندان و نیازمندان، درمان بیماران نیازمند و تهیه وسایل تحصیل دانش‌آموزان و دانشجویان وقف کرد. ارزش هر سهم، یکهزار و ۷۳۵ تومان برآورد شده است.

***وقف ۱۸ هزار جلد کتاب برای کتابخانه حوزه علمیه سید زنجان**

سید مرتضی بنی هاشم، واقف خیر اندیش که ۱۸ هزار جلد کتاب را وقف مدرسه علمیه سطح عالی سید زنجان کرد. وی در خصوص این عمل خود اظهار داشت: در این سال که به نام اقتصاد و فرهنگ است، خواستم تا حرکتی فرهنگی کرده باشم، از این رو ۱۸ هزار جلد کتاب را وقف کتابخانه مدرسه علمیه سطح عالی سید زنجان کردم.

وی در ادامه با اشاره به ویژگی‌های کتاب‌های وقفی به حوزه علمیه سید زنجان گفت: این ۱۸ هزار جلد در برگیرنده بیش از ۱۰۰۰ عنوان کتاب است که تمامی زمینه‌های علمی اعم از فقه، اصول، تاریخ، ادبیات و مباحث دیگر شامل آن می‌شود.

این واقف فرهنگی در ادامه خاطر نشان کرد: بیش از ۱۰۰ جلد از این کتاب‌های وقف شده، نسخه خطی هستند که هر کدام دارای قدمت بیش از ۵۰۰ سال بوده و حدود ۲۰۰ جلد نیز چاپ سنگی است که همه آنها را در اختیار حوزه علمیه زنجان قرار دادم.

*** وقف یک ستون نشریه توسط نماینده مردم خلخال و کوثر در مجلس**

دکتر جلیل جعفری بنه خلخال، نماینده مردم شهرستانهای خلخال و کوثر در مجلس شورای اسلامی با حضور در اداره کل اوقاف استان، یک ستون از نشریه توسعه و عدالت را وقف کرد.

در بخشی از این وقف نامه آمده است: بدینوسیله در راستای ترویج و تبلیغ فرهنگ وقف و ترویج فرهنگ قرآن کریم و کلیه امور مربوط به اوقاف، یک ستون از نشریه توسعه و عدالت به مدیر مسئولی اینجانب جلیل جعفری بنه خلخال را به ابعاد ۷×۳۰ سانتی متر وقف می‌کنم.

*** وقف دو هزار متر زمین به شکرانه حافظ قرآن شدن فرزند**

«عزت‌الله دارابی» یکی از خیران و از اهالی شهر کارزین از توابع استان فارس است که اخیراً قطعه زمین بزرگی را برای ساخت مدرسه شبانه‌روزی حفظ قرآن کریم وقف مؤسسه بیت‌الاحزان حضرت زهرا(س) کرده است.

این واقف، پدر «مهران دارابی» است که چندی پیش با حضور در مدرسه شبانه‌روزی حفظ قرآن امام‌حسن‌مجتبی(ع) حافظ کل قرآن شد و پدرش به شکرانه این اتفاق مبارک و با وجود مشکلات مالی، یک قطعه زمین با ارزش را در شهر کارزین وقف مؤسسه بیت‌الاحزان کرده است.

*** رفع دغدغه آب شرب همشهریان با وقف سه آب انبار در بستک**

سه آب انبار به ارزش یک میلیارد و دویست و پنجاه میلیون ریال در شهرستان بستک استان هرمزگان و در روستاهای مغدان، دشت احمد و بست قلات با مساحت۱۸۲ متر مربع به منظور تامین آب شرب مردم، توسط واقفان خیر اندیش احداث و وقف شد.

***وقف یک آمبولانس برای بقعه متبرک آقا سید نصراله لاهیجان**

رشید صفری، واقف خیر اندیش لاهیجانی در اقدامی خداپسندانه، یک دستگاه آمبولانس به همراه کلیه تجهیزات را جهت انتقال مصدومان و بیماران و عواید حاصله از آن را به نیت توسعه و تعمیرات بقعه متبرکه آقا سید نصرالله گوکه وقف کرد .

ارزش تقریبی این مورد وقف شده ۲۰۰ میلیون ریال (معادل بیست میلیون تومان) برآورد شده است.

*** وقف دو قطعه زمین برای احداث بوستان و مجتمع رفاهی**

ابراهیم اسکندری از روحانیون شهرستان شوط استان آذربایجان غربی همزمان با ایام سوگواری ابا عبدالله الحسین(ع) دو قطعه زمین جمعا به ارزش ۱۳ میلیارد و ۲۸۰ میلیون ریال را وقف کرد.

یکی از این زمین‌ها به مساحت ۱۹۰ مترمربع به ارزش یک میلیارد و ۵۲۰ میلیون ریال و دیگری به مساحت دو هزار و ۳۵۲ مترمربع به ارزش ۱۱ میلیارد و ۷۶۰ میلیون ریال است.

قطعه زمین به مساحت ۱۹۰ مترمربع برای احداث مجتمع خدماتی رفاهی حضرت زینب(س) و قطعه زمین دو هزار و ۳۵۲ مترمربع برای احداث بوستان حضرت رقیه(س) وقف شده است.

*** وقف زمین برای اطعام سگ‌های کور در یزد**

ایرج افشار و عبدالوهاب طرار در کتابچه موقوفات یزد از یک وقف جالب در یزد یاد کرده‌اند: «در روستای عزآباد» یزد وقف نامه جالبی وجود دارد که نشان از لطافت طبع مردم آن خطه دارد. در این وقف نامه که واقف آن نامعلوم است چنین وقفی ذکر شده است: اراضی نیم قفیز (معادل حدود ۷۵ متر)، منافع آن باید صرف طعمه سگ کور شود.

***وقف زمین کشاورزی برای غذای پرندگان در اصفهان**

حدود ۳۰۰ سال قبل هم یکی از موقوفات شهر اصفهان که در یک وقفنامه این شهر ثبت شده، زمینی کشاورزی است که وقف غذای پرندگان شده است و طی آن، بایستی هر سال در آن زمین گندم و جو کاشته شود. پس از برداشت محصول و پرداخت حق الزحمه کشاورزان، مابقی گندم و جو برای زمستان انبار شود و در فصل زمستان این گندم‌ها در بیابان‌های اطراف اصفهان که محل زندگی و رفت و آمد پرندگان است، پاشیده شود تا پرندگان، گرسنه نمانند.

*** درختی که وقف گسترش اسلام شد**

واقفی به نام «جهانبخش بهرامیان» در منطقه ماهیدان استان فارس ۱۴اصله درخت گردو به ارزش ۱۴۰ میلیون را با نیت نشر علوم دینی و معارف اسلامی وقف کرد تا با درآمد حاصل از فروش گردوهای این باغ، به نشر و گسترش علوم اسلامی کمک کند.

*** وقف برای نگهداری سگ‌ها**

یکی از موقوفات جالب و عجیب در سال‌های دور در مشهدمقدس موقوفه‌هایی برای سگ‌ها بود. این موقوفات، در واقع محل‌هایی برای نگهداری سگ‌ها بوده است. سگ‌هایی که همراه با کاروان‌های زائران مشهد مقدس بوده‌اند و برای حفظ حرمت حرم مطهر امام رضا(ع) اجازه ورود به حرم را پیدا نمی‌کردند. صاحبان این سگ‌ها به موقوفه‌هایی که به همین منظور احداث شده بود می‌رفتند و سگ‌ها را به آنجا می‌سپردند تا ضمن نگهداری، خوراک سگ‌ها نیز تامین شود. جالب اینکه از درآمد این اماکن وقفی گوشت و غذا برای سگ‌ها تهیه کرده و برای آنها می‌برده‌اند.

*** وقف خوراکی در فارس برای ترویج نماز**

یکی از جالب‌ترین وقف‌ها در استان فارس وجود دارد. مطابق اسناد، در یکی از شهرهای استان فارس،ازباغ‌های اصطهبانات (پسته و بادام) وقفی شده که مغز بادام و مغز گردو به بچه‌هایی که به مسجد می‌آیند، می‌دهند و با این وقف مسجد را از نسل جوان و نوجوان پر می‌کنند.

*** اداره اوقاف شهرستان داراب، فروردین‌ماه امسال یک وقف جالب را ثبت کرده است. طبق این وقف، شخصی به نام «خلیل مرعشی» یک فقره سیم کارت با شماره رند را وقف آستان مقدس سید علاالدین حسین، پیر مراد داراب کرد.**

*** یک واقف خیراندیش سه اصله درخت گردو به ارزش ۶۰ میلیون ریال با نیت توسعه فعالیت‌های قرآنی، عزاداری حضرت اباعبدالله‌الحسین(ع) در ماه محرم و صفر و امور عام‌المنفعه در روستای زرقان در شهرستان جغتای، استان خراسان رضوی وقف کرد.**

*** وقف برای اطعام میلاد امام حسین(ع)**

اما شاید عجیب‌ترین وقف خوراکی‌ها مربوط به مراسم خاصی باشد که هرسال در آستان قدس رضوی برگزار می‌شود. مراسمی که به «ناهار اغنی» معروف شده است. مطابق این وقف که فتحعلی خان (صاحب دیوان) از رجال دوره قاجار واقف آن بوده است، هر سال مصادف با سوم شعبان، میلاد حضرت امام حسین(ع) در تالار تشریفات حرم مطهر حضرت رضا(ع) ضیافتی با سفره رنگین بر پا می‌شود که طبق وقف نامه غذاهای سر سفره باید هفت نوع باشد که شامل سوپ، دو رقم برنج، کوکو شیرین، سالاد الویه، گوشت و یک رقم خورش، نوشیدنی متعارف (نوشابه، دوغ و آب) می‌شود. در وقف نامه آمده است که تولیت آستان قدس رضوی شخصا در مجلس باید حضور یابد و به صرف شیرینی و شربت و ناهار هفت رنگ، از میهمانان پذیرایی کند. هر سال از سوی تولیت آستان قدس رضوی این ضیافت باشکوه براساس خواسته واقف با حضور مسوولان عالی رتبه استانی، جمع کثیری از مدیران و صاحبان صنایع، بازرگانان و علما برگزار می‌شود.

نکته جالب این وقف نیز مراسم آغازین آن است که طبق وصیت نامه مرحوم فتحعلی خان (صاحب دیوان) پیش از شروع مراسم، متن این وقف برای حضار قرائت می‌شود: «مرحوم صاحب دیوان، نیتش این بوده که مسوولان و حکام را سالی یک بار به این بهانه دور هم جمع کند تا بلکه این گروه، گره‌ای از گره‌های مردم را به بهانه این گردهمایی بگشایند، تا اغنیاء سر یک سفره جمع شوند و تحت تاثیر وقف قرار گیرند و لااقل بخشی از املاک و دارایی خود را وقف امور خیر، برای ارج نهادن به مقام والای انبیاء و اولیاء و محرومان کنند.

*** وقف‌های جالب آستان قدس رضوی(ع)**

در میان موقوفات متعدد که در آستان قدس رضوی ثبت شده موارد جالبی وجود دارد که نشان از ارادت ویژه واقفان به زائران حضرت علی ابن موسی‌الرضا(ع) دارد. از جمله این موقوفات، روستایی است که صاحبش آن را وقف واکس زدن کفش‌های زائران حرم حضرت رضا(ع) کرده است. همچنین در مشهد موقوفه‌هایی برای تأمین کفش زائرانی که کفش‌های آنها گم می‌شود، وجود دارد.

*** وقف برای تامین وسائل بازی و تفریح کودکان در تهران**

در سال ۱۳۴۶ در تهران وقفی ثبت شده که واقفان آن به نام‌های «سکینه شبیر» و «ربابه شبیر» عوائد موقوفه را برای کمک به کودکانی که فاقد وسائل تفریح و سرگرمی هستند جهت حفظ نشاط و سرگرمی آنها و جلوگیری از مفاسد اخلاقی صرف می‌کنند.

*** وقف سیم کارت رند برای امامزاده در فارس**

اداره اوقاف شهرستان داراب، فروردین ماه امسال یک وقف جالب را ثبت کرده است. طبق این وقف، شخصی به نام «خلیل مرعشی» یک فقره سیم کارت با شماره رند را وقف آستان مقدس سید علاالدین حسین، پیر مراد داراب کرد.

***وقف مغازه برای اشتغال هنرجویان بجنوردی**

شکر الله نجفی، فرهنگی بازنشسته آموزش و پرورش یک باب مغازه تجاری خود را در بجنورد وقف اعطای جایزه به دانش‌آموزان ممتاز فارغ التحصیل، در رشته‌های متوسطه فنی و حرفه‌ای کرد.

این واقف مقرر کرده است که درهرسال شمسی، مال الاجاره این موقوفه در پایان سال تحصیلی به یکی از شاگردان ممتاز فارغ التحصیل در رشته‌های آموزشی متوسطه فنی و حرفه‌ای، شهر بجنورد بصورت جایزه نقدی اهدا شود تا زمینه اشتغال وی فراهم شود.

*** وقف تنها منحصر به ثروتمندان و صاحبان املاک و درآمدهای بالا نیست و هر انسان نوعدوستی با کمترین بضاعت ومایملک ودر آمد ودارائی خویش هم می‌تواند واقف باشد ونام خود را جاودانه سازد.**

نکته جالب اینکه این واقف خیراندیش برای اهدای این جایزه نیز شرایطی را معین کرده است و براساس نظر وی، آموزش و پرورش شهرستان بجنورد باید موضوع اعطای چنین جایزه‌ای را به تمامی هنرستان‌های شهرستان اعلام کند و کتبا ابلاغیه آموزش و پرورش در تابلو اعلانات هنرستان‌ها نصب شود و همچنین برای اعطای این جایزه، از سوی آموزش و پرورش باید جشنی برگزار شود و رئیس وقت اداره آموزش و پرورش شهرستان شخصاً جایزه را به همراه لوح تقدیری که در آن نام واقف به عنوان اهداکننده جایزه ذکر شده است، به فرد برگزیده اهدا کند.

*** دیوان حافظ ،کوچک‌ترین موقوفه خراسان شمالی**

کوچک‌ترین موقوفه ثبت شده در استان خراسان شمالی یک جلد نفیس دیوان حافظ است که از سوی یک شهروند شیروانی وقف شده است و اکنون در امامزاده حمزه رضا(ع) این منطقه نگهداری می‌شود.

*** وقف زمین برای برگزاری مراسم شهدای گمنام در بافق**

هیئت امناء بقعه شهدای گمنام دولت آباد یک قطعه زمین را جهت فضای سبز، امور فرهنگی و برگزاری مراسم شهدای گمنام دولت آباد وقف کردند.

***۷۵ سهم از یک پمپ بنزین وقف عزاداری امام حسین (ع)**

غلام ایوبی ساکن گرگان با ۸۱ سال سن، ۷۵ سهم از هزار سهم شرکت پخش فرآورده‌های نفتی گلشهر گرگان را برای اطعام عزاداران در روز ۸ محرم در روستای حامی خوسف و هزینه تعمیر و توسعه بنای حسینیه روستا وقف کرده است.

*** وقف یک اصله درخت گردو در شهربابک برای مخارج مسجد**

حسین ابراهیم‌پور به همراه همسرش هاجر محمودی با حضور در اداره اوقاف شهرستان بابک، یک اصله درخت گردوی مثمرخود را در روستای مسینان با نیت مخارج و هزینه‌های مسجد روستا وقف کردند که امسال سهم فروش ثمره این درخت شامل ۵۰۰۰ دانه گردو به ارزش ۱۰ میلیون ریال بوده است.

*** وقف منزل برای احداث پیش دبستانی و مهدکودک در بوشهر**

یک باب منزل مسکونی در روستای سنا شهرستان دشتی از توابع بخش شنبه وطسوج با نیت استقرار پیش دبستانی و مهدکودک روستا و به مناسبت میلاد پیامبر اکرم(ص) و امام صادق (ع) وقف شد.

*** وقف آپارتمان ۳ میلیارد ریالی برای ازدواج جوانان**

حوریه غفاریان جعفرزاده،سرهنگ بازنشسته راهنمایی و رانندگی، یک دستگاه آپارتمان ۷۶ متری واقع در بزرگراه شهید ستاری تهران را وقف درمان بیماران صعب العلاج، کمک به ایتام، تهیه جهیزیه زوج‌های جوان و امور خیریه کرد.

وی هدف از این اقدام را بر جای نهادن یادگار ماندگاری در جهان مادی و کمک به مردم و نسل جوان دانست و افزود: فرهنگ وقف با تبلیغات مثبت در سال‌های اخیر رو به گسترش است.

***وقف کتاب برای نشر معارف اسلامی**

حجت الاسلام عظیم آسوده، رئیس اداره اوقاف شهرستان بجنورد کتاب خود را وقف نشر معارف اسلامی کرد.

بنا بر نیت این واقف فرهنگی، متولی حق دارد به هرگونه صلاح بداند درآمد حاصل از چاپ و فروش این کتاب را که با عنوان «مشاوره با نهج‌البلاغه، مهارت‌های زندگی و روان شناسی» منتشر شده، هزینه کند.

***وقف یک قطعه زمین توسط بازیکن تیم ملی و پرسپولیس تهران**

یکی از وقف‌های جالب امسال، توسط یکی از چهره‌های مشهور فوتبال کشور رقم خورد که در آن، یک قطعه زمین به همراه یک واحد مسکونی به مساحت جمعاً ۲۰۶ مترمربع و ارزش ریالی ۸۰۰ میلیون ریال توسط حسین ماهینی بازیکن تیم ملی فوتبال و باشگاه پرسپولیس تهران وقف شد. این بازیکن فوتبال کشور، برای کمک به زلزله زدگان استان بوشهر، این موقوفه را در شهرستان دشتی با نیت احداث مجتمع فرهنگی ورزشی وقف کرد.